

UJVIDÉKI HIRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye.

• Megjelenik minden csütörtökön vasárnap. •

Karácsony Az ujvidéki posta háborus forgalma.

jön, nem messze az idő, hogy a legszebb ünnep hívja közös imára az embereket. Nem tagadjuk, — ellenkezőnk hagyományos békeszeretettel, ha tagadnók, — hogy fáj e gyönyörű ünnepet a vérzivatar zugásától zavartatni. Akarjuk a békét, hiszen minden áldozatot vérben, pénzben, drága javakban azért hoztunk a szörnyűségek eddigi másiész-tendéjén, hogy visszaadjuk a szenvedő emberiségnek a békét, a nyugalmat, az élet legnagyobb áldásait. Kardunk éle ma is csorbítatlan, karunk ereje ma is lankadatlan, pedig egy egész világ nagy tulerejét kellett leküzdenünk. Es akármilyen meleg a vágy lelkünkben, hogy az ágyudörgés helyett a békeharangok szavának hullámai suhanjanak keresztül a világon, ha ellenségeink még nem elégették meg a vérengzést, csak azt mondjuk, amit a háboru első napján: küzdünk mindaddig, míg nem vivjük ki azt a békét, melynek marandóságát hararozott végső győzelmünk nem biztosítja. Ezért a célért már feláldoztunk sok minden testi javakat, lelkünk sok ragyogó álmát és ünnepét, oda-visszük az áldozati oltárra a szelid szeretet mostani karácsonyi ünnepét is.

Ugy látszik, ez a karácsony még nem lesz a béke karácsonya. — Es a háboru sötéten gomolygó felhői között, ahogy a pusztulás villámai legerősebben hasítják a kék ég kárpitját, szelid szó esendül fel, mintha egy pillanatra templomi organabugás elnyomná a vihar zaját. E borzasztó kaoszban a vatikáni kertek közül ténér galamb két utra, a szentatya szól szeliden a háborus világhoz: tegyétek le karácsony ünnepén a fegyvert. Adjatok néhány órát az imádságnak és a pihenésnek a vérontások szörnyü esztendeiből, pihenjen a pusztulás, hangozzék az egész világon szent zsolozsma, imádkozzatok!

A mi szívünkben kész az akarat a bekére, de karunkban acélosan rugalmas az erő, ha le kell még sújtanunk ellenségeinkre. A szentatya szava bennünket készen talál bekére és háborura. Az ellenség már csak a hazudságok fegyvereivel bírja. Egyszer majd ebből is kifogynak és akkor hasztalan a kapkodás és a náluk is győnébbeké remítót terror, a szentatya galambjai fészket találnak minden szívben és megjön újra az emberi boldogság és szeretet régi szép karácsonya.

A posta forgalma a háboru kitörése óta rendkívüli módon megnövekedett. Érdekes bepillantani ennek a nagyszerü organizációnak a belsejébe, amely a gondolatok és az áruk közvetítését olyan nagy precizitással és határatlan lelkiismeretességgel teljesíti.

A rendkívüli viszonyok rendkívüli terhet rónak a postára. Hihetetlen mértékben megnövekedett a csomag-, levél- és távirat-forgalom. A bekeidő óriási karácsonyi forgalma meg sem közelítheti a mostani rendes forgalmat. Nagy a munkatorlódás, aminek főképpen az az oka, hogy a kereskedő, aki azelőtt métermázsás bálakba rakta az árut, most harminc-negyven kisebb postai csomag útján továbbítja azokat. A kereskedelmi áruforgalom nagyrészt a postán bonyolították le. A nagyarányu forgalomra való tekintettel egy fél naponta husznál több csomagot nem adhat föl, kivéve az élelmszert és élesztőt tartalmazó csomagokat, valamint a hadfőlszerelési, gyógyszerárakat és a hivatalos küldeményeket.

A csomagforgalom gyors lebonyolítását nagyon megnehezítik a szük, alkalmatlan helyiségek. Ez az oka annak, hogy az anyag néha összetorlódik. Megtörténik, hogy a már földolgozott anyag összeomlik és a fáradságos munkát elülről kell kezdeni. Naponta átlag ezer csomag érkezik Ujvidékre, az itt földolgt csomagok száma is eléri az ötszázat.

Budapest és a tábori posták felé olyan nagy a csomagforgalom, hogy a csomagokat már föl sem veszik a mozgópostára, hanem azokat a göcpontokon levő postahivatalokban összegyüjtik és naponként megrakott vonaton továbbítják.

Az interurbán magán-telefonbeszélgetések most tudvalevőleg szünetelnek, a táviratforgalom tehát ennek következtében óriási mértékben megnövekedett. Havonta tizenkét-tizenötezer távirat érkezik Ujvidékre és nyolc-tizezret

adnak föl itt. Kétszeres az átmeneti forgalom. Mondhatni, hogy az ujvidéki postán havonta mintegy ötvenezer darab táviratot dolgoznak föl.

A levélforgalmat számokban hamarjában nem is lehet kifejezni. Most azok is leveleznek, akik békeidőben nem is gondoltak a levélírára. Óriási mennyiségü levél érkezik a harctérről és innen is tömegesen adnak föl lapokat a harctéren küzdőknek. A levélforgalom lebonyolítása rendkívül nehéz, mert a katonák igen gyakran elmosódott, alig olvasható, ceruzával írott lapokat küldenek haza. A postai személyzet a legnagyobb lelkiismeretességgel és türelemmel kezeli az ilyen leveleket is, mert azt akarja, hogy minden irás a rendeltetési helyére jusson.

A postai személyzet létszámát illetőleg még szerencsések vagyunk, mert mindössze huszonketten hiányzanak. A munkaerőket nökkkel pótolják ötvenkét nő teljesít tisztviselői teendőket. Békeidőben harminc-harmincötöl foglalkoztattak. A táviradai és telefontszolgálat természete olyan, hogy azt kitünően elláthatják nők is. Ezeken az osztályokon a munkaerők zöme nálnak nő.

Az ujvidéki postának nagy arányokban megnövekedett a munkája. Annál díeséretesebb, hogy az igényeket még így is kifogástalanul kielégíti.

A hazafiatlan haszonlesők ellen.

A kik a város lakosságának viselkedését a háboruban élénk figyelemmel kísérik, már régóta rossz szemmel néztük, hogy a lakosság egy jó nagy — s nem mindig a legszegényebb osztályhoz tartozó — része a háborut tisztára üzletnek tekinti. Ha a katonaság a legkisebb kárt okozta, nem állják nevétségesen csekély kárigényüket érvényesíteni, és a legtöbb esetben erősen túlzott károszégeket igényelnek.

Ennek a hazafiatlan eljárásnak véget vetendő Profuma Béla polgármester lapunk útján a következő felhívást teszi közhírré:

„A katonai hatóság több konkrét esetből kifolyólag panasz tárgyává teszi, hogy a katonai beszállásolás által érintett felek minden apró-cseprő károsodásért kártérítési igénynyel lépnek fel, legtöbb esetben önkényesen olyan aránytalanul magasra becsülve kárukat, mely a tényleges állapotoknak egyáltalában nem felel meg.

E panasz folytán figyelmeztetem a város közönségét, hogy a történeti időkhoz nem méltó, apró anyagi érzékenykedések mindenesetre igen különös képet festhetnek Ujvidék, tehát egy olyan város lakóinak áldozatkészségéről, mely az ellenséges inváziótól, a háboru borzalmaiktól, az igazi nagy anyagi károsodásoktól teljesen menten maradt és emélfogva teljes joggal hívja ki a katonai hatóság kritikáját minden olyan beadvány, mely a maga kicsinyes, vagyoni szempontból is jelentéktelen károsodásáért mindjárt ellenértékért síránkozik.

A beszállásolással a helyiségek természetes használatával szük-ségekben merülnek fel károsodások, ezeknek ellenértéke azonban már maga a beszállásolási díj legyen, melyből az esetek leg többjében a megtörtént károk teljesen fedezhetők is.

Ne feledjük soha, hogy mit szenvedtek egyes felvidéki községek, melyiket az ellenség teljesen elpusztított, melyeknek lakossága mindent elvesztett, míg a mi városunk lakossága ezideig mindig azon előnyös helyzete élvezte, hogy az átvonuló katonaság sokféle szükségletét kielégítve még anyagi javait szaporította.”

Hinni akarjuk, hogy a polgármesteri felhívásnak meg lesz a remélt hatása. Mert ma, mikor a város lakosságának ezrei életükkel és vérükkel szolgálják a hazát, a békés otthonukban megmaradtak egy kitörött ablak vagy megrongált ajtózár költségét bátran viselhetik anélkül, hogy az egyéb teendőikkel tulterhek polgári és katonai hatóságoknak felesleges munkát okozzanak.

A Hadsegélyző Bizottság gyűjtései.

Ép egy hónapja, hogy a *Matkovits* Béla főispán ügybuzgó vezetése alatt álló Hadsegélyző Bizottság akcióját Ujvidékfalva és a katonák téli ruházata érdekében megindította, és máris *uegyvenezer korona* gyűlt össze e nemes célokra. A gyűjtés még javában folyik, s alapos a remény, hogy egymagára Ujvidékfalvára oly tekintélyes összeg fog befolylni, hogy a Kárpátokban egy egész falu fogja áldozatkész polgáraink bőkezűségét dicsérni.

A legutóbbi napokban a főispáni irodában a következő adományok folytak be:

Ujvidékfalvára adoztak: Id. özv. Paquorné Woller Eleonóra 3 K, Krammer Nándor 20 K, Fischer József 25 K, Pap Teréz 20 K, Warnusz Pál és neje 25 K, Paul Keresztély 15 K, özv. Stammer Jánosné 30 K, Ujvidéki határrendőrkapitányság 78 K.

A katonák téli ruházatára adoztak: Id. özv. Paquorné Woller Eleonóra 3 K, Warnusz Pál és neje 7 K, Ujvidéki Villamostársaság alkalmazottjai 100 K, Katona Gyuláné 50 K, Ujvidéki határrendőrkapitányság 70 K.

A katonák karácsonyi ajándékára befolyt: Katona Gyuláné 50 K.

Vuja Jánosné példát ad.

Rehák Ferenc ítelőtáblai bíró az *Ujvidéki Hírlap*-ot a következő írással tisztelte meg:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Ismét találtam egy homokszemet, amit édes Hazánk új adataiban okvetlenül el kell helyeznünk. Homokszemet, igazi kovarczból, — keményebbet a gyémántnál, a mely a legfényesebb palota sulya alatt sem roppan meg, — homokszemet, amely fényesebben ragyog a maga igénytelen szűrkeségében, mint tarsolyi Nagytárcza Ármánd hadseregszállító felesége ó nagyságának mogyoró nagyságu briliáns-fülnőfüggői, mert... no de ezt hagyjuk abba.

Hát *Vuja* Jánosné Molnár Teréznek (lakik Ujvidéken, *Epresutca* 61. sz. alatt) egy kis esete akadt *Rápóti* Mihállyal és mivel sehogy sem tudták eligazítani, elébem került a dolog.

Vujáné 77 koronát követelt *Rápóti*tól a jogtalanul elhordott kukoricaszárért, *Rápóti* ötlöthetolt, hogy így, meg amugy, de mikor látta, hogy a helyre mennyecskét igazából kiforgatni nem

lehet, kapva-kapott a megpendített egyességen és ezt maga is felajánlotta békesség okából (persze!).

Mikor aztán az ügy komolyságához illő alkudozás után 63 kor. 30 f.-ben megállapodtak, *Vuja* Jánosné előállott a következő szavakkal:

— Tekintetes bíró ur, megkövetem nékem az a pénz, noha szegény asszony vagyok, két kezem munkájával keresem kenyeremet, az uram törött lábbal a sz... i hadi kórházban fekszik, ez a pénz még sem kell, hadi jótékony célra adom az egészet, oda ahová a bíró ur javasolja...

Szó sincs róla, az igaz magyar léleknek ez a cziczomálatlan, őszinte megnyilatkozása mélyen meghatolt bennünket s még *Rápóti* uram sem tudott hamarosan szóhoz jutni, csak a torkát köszörülte és ádámcsutkájának erőlyes mozgása jelezte, hogy nagyokat nyel közben, majd aszondja: oda teszed a pénzt, ahova akarod, én nem adok a Vörös Keresztnek, mert odadtam egyetlen fiamat katonának, aki most is beteg, ennél többet már nem adhatok.

— Nekem nincs 22 hold földem — vág vissza *Molnár* Teréz — csak egy kis házam, ezt is adóság terheli még, de én adhatok, adok is, bátor az én uram is katona, igaz, hogy nem olyan nagy beteg mint *Rápóti* uram fia, mert csak a lába van eltörve, az ő fia pedig olyan kerek mint a görögdi nye...

Végét szakítottam a vitának s megállapodtam *Molnár* Teréznel, hogy az átadott pénzből 40 koronát befizettek a bírósági hadiárak ösztöndíjalapjára 23 kor, 30 f. pedig beküldők a vak katonák felségélyezésére és mindent nyomban teljesítettem is.

Vuja Jánosné dolga gyönyörű példája az áldozatkészségnek, méltó a feljegyzésre, noha, tudom, hogy száz- és százezreszer megismétlődik ez az eset. A magyar asszony hazaszeretete, áldozatkészsége határtalan. *Zrínyi* Ilona, *Dobó* Katicza, *Rozgonyi* Cziczelle, *Károlyiné*, *Battyányiné*, *Damjanichné*,... meg a többiek szemkápráztató nevek, — ki győzné valamennyit felkutatni és feljegyezni, mikor a legalsó réteg ezernyi ezer esetéből csak a véletlen dobja felszínre *Vuja* Jánosné, a „Vörös Szercesnt“ és az itt-ott, legtöbbször szegénykezve felbukkanó asszony nevét.

De a magyarasszony természetem nem is lehet másmilyen, származása olyan előkelő, hogy minden mozdulata, minden cselekménye csak előkelő, minden gondolata csak fenkölt lehet.

Ott ködlik előttünk a hagyomány... Leszakadt az ősi törzsről két egytestvér, ... száz vitézzel vívó pusztán, mély vadonban üzik, hajtják a szarvast... eltévednek, tanyát vernek, tündértanyán rajta ütnek, százkét tündért elemelnek...

De mit meséljem én ezt, mindenki tudja, hogy az a százkét tündér az ősanija a mi asszonyainknak, ha olyik még olyan alacsony sorban van is!...

Vuja Jánosné *Molnár* Teréz csak öntözze hűségesein kis kertjének muskátliját, bazsalyikomját ezentul is, aki úgy tud lelkesülni, úgy tud áldozni, azt megsegíti a jó Isten, — haza jön még *Vuja* János épen, egészségesen, amikor nem csak a maguk kis családjában de széles e hazában nagy lesz az öröm, mert *Jánosék* fegyvere élén diadal, dicsőség, győzelem ragyog...

Szerkesztő urat pedig, arra kérve, hogy *Molnár* Teréz lélekemelő példájáról lapjában — még ha pár sorban is — emlékeztek meg, szívélyesen köszönti

Ujvidéken 1915. év Szentandrás havának 25-ik napján

Rehák Ferencz.

Kevés hust esznek Ujvidéken.

Reggel hat óraker indultunk el a vágóhidhoz. Térdig erő sárteregen visz az ut. A sárca épület felől nem hallatszik semmi zaj. Máskor ilyentájt már a jobblétre szánt marhák fájdalmas bögsését hozta a szél, a feltúrt ujjú mészáros legények serényen forgatták tagloikat és az eleven élet nyugsgése vette körül a vágóhidat. Égett a munka mindenütt, hogy amikor a város ébredszik, készen várja a vörös színű izes hus a piacon és az üzletkben a vásárló közönséget. Mióta a háboru tart, de főképen az utóbbi időkben, mikor is a fizikai létet biztosító élelmickek árai oly óriás módon emelkedtek, teljes pangásnak indult az élet a vágóhídon.

Ujvidék város közönsége, beleírte ebbe különösen a középosztályt és a szegényebb sorsuakat, úgy mondhatjuk, hogy marhahus sztrájkba lépett. Menyinyire tartózkodik a lakosság a marhahus élvezetétől, azt a legfényesebben mutatja az a jelenség, hogy míg béke időben naponként 10—14 marhavágás volt, addig mostanában a polgári lakosság részére alig vágnak naponként 7—8 marhát. Sőt azt lehetne állítani, hogy ha a katonaság nem lenne, sok esetben a lakosság részére egyáltalában

nem kellett volna vágni marhát. Amennyi husra szükség volt, azt lehetett volna a megmaradt husból pótolni.

A marhavágás ugyszólván nincs is, ha a régi időköt vesszük alapul. Ellenben annál inkább nagy kereslet mutatkozik a juhhus és az ürühush iránt. A vágóhídon igazán ezt a két állatot igen kis mennyiségben vágták mindig, jelenleg a vágás hetenként 50 darabra is felmegy, megcsik sok esetben, hogy száz darabra tehető hetenként a fogyasztásra kerülő állatok száma. A közönség a marhahus élvezetétől a nagy ár miatt tartózkodik. A juh és az ürühush lényegesen olcsóbb volta folytán inkább kultiválja, még pedig annál jobban, mert a juh és ürühush teljesen pótolni tudja a marhahus szükségletet.

Ugyancsak erősen megcsappant a sertéshus iránti kereslet a horribilis árak miatt. Van olyan család érer számra a városban, amely hónapok óta nem látott sertéshust az asztalán.

Mig a rendes békés viszonyok között ilyen időben már megkezdődtek a téli szezonra szóló sertésvágások, nemcsak a hentesek, hanem a magánosok részéről is, addig a háborus idők egészen megszüntették e megszokott rendet. Bizony most a hentesek sem igen vágnak sertést. A lakosság meg nincs abban az állapotban, hogy magának egy kisebb fajta hízót megvegyen.

A marhahus és a sertéshus vásárlása terén tapasztalt régi élénk keresletnek a nehéz drágaság miatt teljesen befellegzett. Egyrészt a vásárlók tartózkodnak a nagy árak miatt a marha és sertéshustól. Viszont másrészt husinség uralkodik a városban. Nincsen elegendő állatanyag és nem képesek megfelelő árak mellett a mészárosok és hentesek a környéken marhát beszerezni.

A mészárosok és hentesek maguk is beszédes bizonyítékát adják a közönség részéről tapasztalható hussztrájkknak. Megkérdeztük egy ismertebb és nagyobb forgalmu cég vezetőjét, aki elmondta, hogy a mészáros és hentes üzleteket látogató vásárló közönség szerint az utóbbi öt hónap alatt, a békés időköt képest, körülbelül hatvanöt százalékkal csökkent, azaz minden száz ember közül most a jelen sulyos drágasági viszonyok között csupán harmincöt maradt meg vásárlónak, de ezek is ritkábban keresik fel az üzleteket, mint annak előtte. Annak is kifejezést adott, hogy a hussztrájk és husesség körül támadt komoly helyzetet úgy lehetne a legmegfelelőbben megoldani, ha a marhák requirálását a kormány, illetve a város elrendelné és biztosítaná.

Látványosság az ujvidéki piacon.

A háboru nagy változásokat idézett elő mindenféle viszonyainkban. A legnagyobb, egyben legörvendesebb változás az, hogy mindenkit hozzászoktatott a munkához. Amíg fiaink százezeren ott kint a csatamezőkön életüket, vérüket föláldozva dolgoznak a hazáért, addig az itthonmaradottak fokozottab buzgalommal végzik teendőiket s végeznek olyan munkát, amihez eddig nem értettek, vagy, ha értettek is, irtozkodtak tőle. Irtózkodtak — többnyire álszemérből.

A falusi asszonyok és leányok megfogták az ekeszárvat és olyat produkáltak, hogy az idej termés ellen, mely az ő szorgalmuk gyümölcse, kifogás nem lehet. Sőt, ha a tavaszi időjárás csak valamivel is kedvezőbb lett volna, nem tudnók hova tenni a fölsoleget.

A falusi asszony és leány eddig azért nem fogta meg az eke szarvat, mert volt elegendő férfikéz a nehéz munka elvégzésére. Szégyentevésről, vagy lustaságról szónak sem szabad esnie.

Másként áll azonban a dolog a városi népnél. Itt a lakosság már rátartósabb, az asszonyok és különösen a leányok, még a házi teendők elvégzését sem tartják magukhoz méltónak, illendőnek. Miért? Egyszerűen azért, mert, ha ilyen munkát végeznek, lenézik őket. Próbáljon csak egy asszony, vagy leány, aki valamit ad magára, kosárral megjelenni a piacon s élelmiszert vinni magával. Rőgtön lejjebb száll az értéke. De ki előtt? Csak az előtt, aki restel, vagy szégyel dolgozni, vagy pedig a nullánál is alacsonyabban jár gondolkozása...

Mindezeket azonban a háboru előtti időkre vonatkoztatjuk. Ma más a helyzet. Nézzünk csak végig az ujvidéki piacon. Uri asszonyok és leányok alkuszna a kofával, ők tolonganak a tejes asszonyok körül, ők álldogálnak a mézszárszékekben, karjukon jól megrakott kosarat cipelnek, de azért egyetlen ismerősük sem fordul el tőlük, egyik sem hagyja el a szokásos kiszitihandot, sőt jóleső örömmel szemléli mindenki, hogy eltűnt az álszemérem s a munkát senki sem szégyenli, mint ahogy nem illik azt szégyenleni. Lépten-nyomon találkoznak uri emberekkel, akik hónuk alatt nagy káposztafejet rejtegetnek, babbal, burgonyával, zöldséggel telt csomagokat hordanak. És senkinek eszéjében sincs őket megszólalni.

Ez csak egy kis piaci jelenség, amelyből azonban nagyon sokra következtethetünk. Jelentős változás ez népünk életében s erös a reményünk, hogy ez a változás, mint új állapot egészen más irányt fog szabni népünk életének és felfogásainak.

HIREK

Esküdtbírószági elnökljeölés. A szegedi ítélőtábla elnöke a jövő évre az ujvidéki törvényszéki esküdtbírószág elnökévé *Csarsch* Dezső törvényszéki elnököt, elnökhelyettesévé dr. *Fischer* Frigyes törvényszéki bírót jelölte ki.

A gabona rekvirálása Ujvidéken. *Profuma* Béla polgármester hirdetményben figyelmezteti a lakosságot, hogy november 1-től december 25-éig búzát, rozsot, kétszerest, árpat és zabot csakis a Haditermény Részvénytársaságnak szabad vásárolni. Aki ezen időig készletét a Haditerménynek eladja vagy felajánlja, megkapja agabonáért a hatóságilag megállapított legmagasabb árat. November 25-étől 28-ig a készletek bejelentendők, de a Haditermény részére még mindig lehet a termést, illetve annak feleslegét eladni és felajánlani. December 25-étől kezdve minden a háztartási és gazdasági szükségleten felüli gabona közszükségleti célokra rekvirálnak tekintetik és a termelő köteles azt a maximális árnál métermázsánként 4 koronával alacsonyabb áron a Haditermény részére átszolgáltatni. A gabonakészlettel rendelkezőkkel felvilágosításképpen tehát közli, hogy nemcsak hazafias célt szolgál, de a saját érdekében is cselekszik, ha gabona fölölését a Haditermény Részvénytársaságnak mielöb és önként eladja. Végül közli a város közönségével, hogy azok gabonaszükségletéről, akiknek szükségletük fedezésére készletük nincs, vagy saját termésük azt nem fedezi, hatóságilag gondoskodnak és ha a feles készlettel rendelkezők a forgalmat visszatartó törekvésekkel nem zavarják, kilátás van a gabonaforgalom megfelelő lebonyolítására.

Agazdasági gépészeknek nem kell bevonulni. Báró *Ghillány* Imre földmivelségi miniszter arról értesítette a városi tanácsot, hogy a gőz- és motoreke gépeknél tényleg dolgozó gépészek és fűtők további intézkedésig november 30-án tul is szabadságon maradnak.

Adakozzunk

a

Kárpátok-

ban

épitendő

Ujdék-

falvára.

Huber ezredes f. Egy talpig férfi, kiváló katona elhunytáról kell hirt adnunk: *Huber* Gottfried ezredes Budapestben rákbetegségben meghalt. *Huber* Gottfried mint a 6. gy. e. őrnagya, majd alezredese Ujvidéken teljesített katonai szolgálatot s városunkban mint a társadalom közkedvelt tagja nagy népszerűségnek örvendett. A háboru kitörésekor egy székely népfelkelő ezred parancsnokságát bizták rá, s a limanovai ütközetben diadalra vitte derék székelyeit, a kik imádásig rajongtak hős parancsnokukért. Közvetlen halála előtt nagy kitüntetés érte: a király a Hindenburg nevét viselő 69. gy. e. parancsnokára nevezte ki. *Huber* Gottfried ezredest, a kit Grazban helyeztek örök nyugalomra, városunkban számos jó barátja gyászolja.

Változás a Brüll F. F. cégben. A jóhirű ujvidéki *Brüll* F. F. kenderüzlet cégében változás állott be: *Brüll* F. F. eddigi egyedüli cégtulajdonos mellé társsul lépett be a cégbe *Löbl* Károly torzsai nagybirtokos.

A kitüntetett hős hadijótékonyasága. *Wagner* Lajos helybeli nagykereskedő tartalékos zászlós korában mint a 70. gy. e. zászlótartója a kis ezüst vitézségi érmet érdemelte ki magának. *Wagner* Lajos, a ki időközben tartalékos hadnaggyá lépett elő, a vitézségi érme után havonként járó 7 K 50 fillért most az ujvidéki Hadsegélyző Bizottságnak ajánlotta fel, s csupán azt kötötte ki, hogy ez összeg egy hadban elesett hős özvegyének vagy árvájának felsegélyezésére fordíttassék. A Hadsegélyző Bizottság *Wagner* Lajosnak, kinek nemes cselekedete követésre méltó, az adományért hálás köszönetet mondott.

Hadijótékonyaság. Az Országos bírói és ügyési hadiárvaiknak ösztöndíjalapjára folytatólag a következő adományok érkeztek az ujvidéki osztályhoz: Beocsini cementgyár r.-t. 100 kor., Vuja Jánosé (Epres-utca 61, sz.) 40 kor., Königsstädtler Testvérek nagyker. eég 40 kor., Teubner János 30 kor., Balog Dezső 10 kor., Horváth János jegyző 2 kor., Tiszakálmánfalva község 5 kor., Ókér község 20 kor., Hrnscsár Mihály és János (Petróc) 3 kor., Sajkásgyörgye község 20 kor., Mosovics Livius jegyző 5 kor., dr. Kovács Bódog ügyvéd (dr. Longauer koszorumegváltása) 20 kor., Petróc község 10 kor. és Péterréve község 20 korona. Összesen 825 korona. Eddig begyűlt 1466 korona és így a végösszeg 1791 korona. Gyűjtésünk

tovább folyik. A nemeslelkű adakozóknak árváinak és az osztály nevében őszinte köszönetet mond *Rehák Ferenc* esztályelnök.

A csödtőmeg pénze hadifogságban. A mikor az ujvidéki *Heksch* nővérek kézimunkacég csödbbe jutott, a törvényszék dr. *Zavisits* Milorád ügyvédet rendelte ki tömeggondnokul. Épen a mikor a csödtőmeg értékesítéséből befolyt összeget dr. *Zavisits* Milorád kezéhez lefizették, rendelték el a mozgosítást. Dr. *Zavisits* Milorád, mielőtt még az összeget bírói letétbe helyeztette volna, a zászlók alá sietett. Számos útközben vett részt, ki is tüntette magát a hősiességével; az egyik csatában megsebesült, s mint ilyen szerb hadifogságba jutott. A bécsi Kreditorenverein most közli, hogy dr. *Zavisits* Milorád tömeggondnok hadifogságban van, s így a hitelezők kénytelenek lesznek a csödtőmeg felosztására addig várni, a míg a tömeggondnok haza kerül.

A hazafias törzsvendég.

Stamm ur bemegy a kávéházba és a következő beszédet tartja a Nándor főpincérnek:

— Idehallgason Nándor! Az idők megváltoztak. Több mint egy év óta változnak, de most igazán megváltoztak. Nekem nem kínáljon ezental pikoló kapucinert, mert én semmit, amiben tej van, kávéházban nem fogyasztok. Sem tejes zsemlyét, ami nincs, sem kalácsot, ami szintén nincs, sem tejkremet ami ugyszintén nincsen. De kapucinertsem. Nem. Én rólam ne írja az a nyavalyás újságíró, hogy én a kávéház márványasztalánál eliszom a cse-csemők elől a tejet. Azt én nem teszem. De mert a feketét meginni nem tudom, ezental teát iszok . . .

— Citrommal?

— Ez az, Nándor, amiről beszélni akarok. Éppen az az, hogy nem citrommal. Senkinek se jutott még eszébe, nekem igen, hogy a citrom egy ellenséges gyümölcs. Izgívérig olasz, olaszabb, mint a makaróni vagy a csizma és a macska, s csodálom, hogy a citrom legalább is internálva nincs. Citrom nélkül iszom a teát. Sőt tea nélkül. Mert a tea is az antánthoz tartozik. Vagy orosz tea, vagy angol tea. De semmiesetre sem szövetséges tea. Ezental csak két pohár vizet hoz. A víz, barátom, a Dunavíz: ez az egyetlen magyar ital.

Stamm ur büszkén és hazafiasan nézett a főpincérre.

Két kis fiu elindult a háboruba.

Két kis fiút hoztak be tegnap az állomásról a rendőrök. Az egyik M. Márton cipészemester fia; a másik H. Ferenc, egy kazánkovács. Budapestén jártak a Váci-uti elemi iskola hatodik osztályába, még nincsenek tizenkét évesek. Szerdán megszöktek hazulról, föllopózkodtak a keleti pályaudvar egy személyvonatára s elindultak . . . a háboruba. Pénz nélkül, csak úgy, mint a mesében.

Utközben egészen Ujverbászig el tudták kerülni a kaland. Úgyesen bujkáltak, mikor azok a jegyeket vizsgálták, de végül is rajtavesztettek. Behozták őket Ujvidékre, innen jutottak vissza szüleikhez.

Normális időkben is előfordult, hogy kis fiukból kitudó a kalandvágy. Valamikor Robinzon ette magát a gondolkozásukba s minden Robinzonnak akadt Péntekje. Annyi még az ismeretlen világrész, ami földezésre vár s annyi a félbemaradt ekspedíció, hogy minden kezdő megtalálta a maga utját. Kétségbeesett szülők telegrafálták tele az országot s leginkább Fiume felől jött meg a jó hír. A kis globetrotterek akkorára agyonfáradtak, bántak már mindent, de legalább látták az Opceniás tengert s mesének elég ennyi is.

Tudósítók beszéltek a két budapesti gyerekről, akik közül Márton is kisebbet mutat a koránál, ellenben Ferenc akkoráé, mint egy első elemista drága disznóhúsos esztendőben.

— Hova akartatok menni?

A nagyobbik szegénylősen hallgatott, a csupa-temperamentum apró válaszolt.

— A háboruba az oroszok ellen.

— Honnan tudjátok, hogy háboru van? Az iskolában minden esetre esik róla szó, de azon kívül?

— Olvasunk mi mindennap újságot.

— Moziba nem jártok?

— Nagyon ritkán, ha be lehet surrani. Nincs rá pénzünk.

— Nem a mozi hozta meg a kedveteket?

— Nem. Az újság.

— Hogy képzelték el a háborut? Fársztó foglalkozás az, a puská pedig nehéz. Föl sem tudjátok emelni.

A kis fiu lelkendezve kezdett hadarni, ahogy csak fölhevült gyerekek tudnak, lángoló elragadtatással, mit sem ismerve a lehetetlenből, hiszen az elképzelés ereje mindenké fölött való.

— Kértünk volna kis puskát, ami nem nehéz. Aztán neki az oroszok, piff, puff, amíg csak egy is van belőle.

Benne volt már egészen. Vézna kis karja pillanatokig hadakozott a levegőben.

— Arra nem gondoltok, hogy otthon szomorúságot okoztok?

— De nagy lett volna az öröm, ha győzünk.

— Ettetek az uton valamit?

— Sok német katona utazott, mi közéjük húzódtunk és ők adtak.

— Tudtok németül?

— Ő tud! — mutatott Mártonra.

— Elmondátok a szándékotokat nekik?

— Hogyne . . . Nagyon megdicsérték érte és helyeselték. Tetszik ebből is látni, hogy nekünk volt igazunk.

. . . Szomoruan, szívbeli igazánattal mentek haza, Budapestre, a cifra városba, a mely nem tudja méltányolni hősi szándékukat. Pedig olyan szépen volt az kigondolva, hogy tultett volna minden mesén, kacsalábon forgó várak elevedtek meg, királyiakkal szálltak viadalba . . .

Felelős szerkesztő és kiadó:

dr. Königstättler Ottó.

34651., 34652. sz.

kg. 1915.

Hirdetmény.

a lovak* és járművek bejelentése valamint a lovak osztályozása tárgyában.

A honvédelmi miniszter az 1912. évi LXIX. törvények 4. §-a alapján az Ujvidéki városi járás lovainak osztályozását rendelte el.

Felhívom emellegva mindazokat, akiknek birtokában ló vagy fogatos jármű, továbbá kordély (kétkerék kocs), egy- és kétfogatú kutyakordély, szánkó kézi-szánkó (rodli), bivalyszánkó és bivalyszekér, van, hogy 1915. évi december 1-től december hó 10-ig terjedő határidőn belül lovaik, illetőleg járműveik (szekér, kordély, egy- és kétfogatú kutyakordély, szánkó, kézi-szánkó (rodli), bivalyszánkó, bivalyszekér), számát és nemét valamint lovaikhoz tartozó málhás állat felszereléseket a következőleg jelentékek be:

1) A belterületi tulajdonosok (idetartoznak az összes külterület egészen a Ferencz József csatornáig) f. évi dec. hó 1-től 5-ig a városi tanács katonaugyi osztályában (Kossuth L. u. 43.)

2) A Ferencz József csatornán túli tulajdonosok (Kliska szállás egészen a vasuti töltésig) f. évi december hó 6-án a Kliska szállási iskolában.

3) A csenei szállási tulajdonosok Kamendinig f. évi dec. hó 7-én és 8-án a csenei szállási rendőrlaktanyába.

4) A Kamendin szállás és környékbeli tulajdonosok f. évi dec. 9-én a Kamendin szállási elemi iskolában.

Akik e napokon valamely igazolt körülmény miatt a bejelentést elmulasztják, azok a megfelelő igazolással utolsó nap gyanánt f. évi dec. 10-én a városi tanács katonaugyi osztályában (Kossuth L. u. 43) tartoznak a bejelentést megtenni.

Nem kell bejelenteni a következő lovakat és járműveket:

- a) az Ő Felsője és a királyi ház tagjainak udvartartásához tartozó lovakat és járműveket;
- b) a nemzetközi jog értelmében területen kívülséget élvezők személyes használatára szolgáló lovakat és járműveket;
- c) a fegyveres erőhöz tartozó egyéneknek annyi lovat, ahányat mozgósításkor tartani kötelesek;

d) a csendőrséghez tartozóknak szolgálatauk teljesítéséhez szükségesített lovak;

e) az udvari és állami ménesintézeteknek, állami méneseknek, mén- és csikótelepeknek tenyész és gazdasági lovak és járműveit,

f) a kincstár tulajdonában lévő lovakat és járműveket.

Az osztályozás 1916. évi február 15-ike után később meghatározandó és hirdetményileg közzéteendő napokon fog megtartatni. Ugyanezen hirdetményileg fognak közzététetni a lóbehívás esetére szabványosnak megállapított árak is.

A lovakat kézen és egyenként kell elővezetni és egyuttal a lovakhoz tartozó málhásállat-fölszereléseket is be kell mutatni. Nyilvántartó-lappal ellátott lovakkal a nyilvántartó-lapot is el kell hozni.

A lóosztályozó bizottság katonai képviselője a járműveket, valamint a szerszámokat és málhásállat-fölszereléseket a birtokosoknál megtekintheti. Az oszterkintéssel megbízott katonai képviselő nyílt paranaccsal fogja magát igazolni.

Aki a lovak, málhásállat-fölszerelések és járművek bejelentése, a lovaknak az osztályozáshoz való vezetése és a málhásállatfölszerelések bemutatása tekintetben fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget, kihágást követ el és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik.

Ujvidéken, 1915. nov. hó 25-án.

Profuma Béla s. k.
polgármester.

* Megjegyzés. Mindazok a rendelkezések, a melyeket a hirdetmény a lovakra vonatkozólag tartalmaz, az öszvérekre, öszvérszámokra és számokra is kiterjednek.

Hirdetmény.

Közírhre teszem, hogy az ujvidéki határban tekvő mintegy 75 hold sántó f. hó 29-én d. u. 4. óraker irodámban (Ujvidék, kenyér-u. 55. megtartandó árverés utján egy gazdasági évre a legtöbbet ígérőnek a bérösszeg azonalí kifizetése ellenében haszonbérbe fog adatni.

Dr. Lustig Nándor
zárgondnok.

Szép
mellékjövedelemre
tehet szert sorsjegyek árú-
sításával.

Elárúsítók ugy helyben,
mint a környéken magas
jutalék mellett kerestetnek

Katona Gyula,
Ujvidék
Kossuth Lajos-u. 46-48.
(Menrath palota.)